



שגרירות ישראל בבייג'ינג

סין

סקירה מדינית

ספטמבר 2010

תוכן עניינים

3	1. סין: כרטיס ביקור
4	2. רקע היסטורי קצר
6	3. סין - פנים:
	3.1 המפלגה והמדינה
	3.2 המפלגה הקומוניסטית
	3.3 HU JINTAO
	3.4 הפרלמנט
	3.5 מועצת המדינה
	3.6 המועצה הפוליטית המייעצת
	3.7 תקשורת
	3.8 קהילה יהודית
	3.9 אולימפיאדת בייג'ינג
9	4. סין – כלכלה:
	4.1 נתונים כלכליים
	4.2 סין והמשבר הכלכלי העולמי
	4.3 יעדים כלכליים מרכזיים
	4.4 רקע: רפורמות, צמיחה כלכלית ואתגרים לעתיד
11	5. סין – חוץ:
	5.1 מדיניות חוץ- עקרונות
	5.2 מדיניות חוץ - מרגיונאליזם לגלובאליזם
	5.3 השאיפה להרמוניה בזירה הבינלאומית
	5.4 מדיניות חוץ - הבעיה הטיוואנית
	5.5 מדיניות כלפי המזה"ת
	5.6 יחסים עם הפלסטינים
	5.7 היחסים עם איראן
14	6. ישראל- סין:
	6.1 כללי
	6.2 ביקורים הדדיים
	6.3 יחסים כלכליים-מסחריים
	6.4 סיוע בעקבות רעש האדמה בסיצ'ואן
	6.5 מש"ב וחקלאות
	6.6 קשרי מדע ואקדמיה
	6.7 קשרי תרבות
	6.8 הסכמי ערים תאומות

1. כרטיס ביקור:

שם:	סין העממית (THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA (PRC)
משטר:	רפובליקה, משטר חד-מפלגתי בראשות המפלגה הקומוניסטית
בירה:	בייג'ינג
יום לאומי:	יום ההכרזה על הקמת הרפובליקה העממית, 1 לאוקטובר 1949.
נשיא המדינה ומזכ"ל המפלגה:	HU JINTAO
ראש הממשלה:	WEN JIABAO
שר החוץ:	YANG JIECHI
שטח:	9,569,960 קמ"ר
גבולות:	22,143 ק"מ
מדינות שכנות:	צפון קוריאה, רוסיה, אפגניסטאן, בהוטאן, מיאנמר, הודו, קזחסטאן, קירגיסטאן, לאוס, נפאל, פקיסטאן, טג'יקיסטאן ווייטנאם
מבנה מנהלי:	23 פרובינציות; ארבעה אזורים מוניציפאליים: בייג'ינג, שנגחאי, טיאנג'ין וצ'ונג צ'ינג; חמישה אזורים אוטונומים; ושני אזורי מנהל מיוחדים: הונג קונג ומקאו
אוכלוסייה:	1.3 מיליארד איש
ערים גדולות:	צ'ונג צ'ינג (30 מיליון); שנגחאי (16 מיליון); בייג'ינג (15 מיליון).
חלוקה אתנית:	האן 92% - והיתר מיעוטים אתנים: אויגורים (מוסלמים), טיבטיים, מנצ'ורים, מונגולים, קוריאנים ועוד.
חלוקה דתית:	רשמית מוגדרת סין כאתאיסטית, אולם קיימות בה חמש דתות המוכרות ע"י הממשל: דאואיזם, בודהיזם, איסלאם (2%-3%), נצרות קתולית ופרוטסטנטית (1%). היהדות אינה מוכרת כדת רשמית בסין.
שפות:	סינית סטנדרטית (מבוססת על דיאלקט של בייג'ינג וקרואיה גם מנדרינית), קנטונית, שאנגחאינית, עוד ניבים ודיאלקטים הנהוגים בפרובינציות השונות.
ייצוג ישראלי:	שגרירות בבייג'ינג (1992) קונסוליה כללית בהונג קונג (1984) קונסוליה כללית בשנגחאי (1994) קונסוליה כללית בגואנגז'ו (2009)

2. סין - רקע היסטורי קצר:

תחילתה של הציוויליזציה הסינית, לפני כ- 5000 שנה. לפי המסורת הקונפוציאנית, שמקורה במאה ה-6-5 לפנה"ס, ראו הסינים את ההיסטוריה שלהם כרציפות של שושלות. כל שושלת שלטת נהנית מ"מנדט השמיים" - לגיטימציה שלטונית הנשענת על רצון האלים. התבססותה של שושלת חדשה, לאחר שהביסה את קודמתה, נתפסה, מתוקף הצלחתה, כבעלת "מנדט השמיים" לשלוט. הסינים אוחדו בפעם הראשונה בתקופת השושלת צ'ין (QIN) בשנים 207-221 לפנה"ס. השושלת הביאה להאחדת מערכת הכתב, כמו גם לריכוזיות שלטונית ולסטנדרטיזציה בתחומים שונים וזימה מפעלי בנייה גדולים שהמפורסם שבהם הוא תחילת בנייתה של "החומה הגדולה". במרוצת השנים נשלטה סין על ידי שושלות הסואי (SUI) 589-618; הטאנג (TANG) 616-908; הסונג (SONG) 960-1278; היואן (YUAN) 1271-1368; והמינג (MING) 1368-1644, עם בייג'ינג ונאנג'ינג כערי בירה. השושלת האחרונה, ה-QING, שלטה עד 1911.

הספינות האירופאיות הראשונות שעגנו לחופי סין היו ספינות פורטוגזיות שהגיעו בשנת 1516. הסחר עם ארצות אירופה שגשג, אבל נוצר מאזן מסחרי שלילי מתמשך. בשנת 1840 פרצו 'מלחמות האופיום' בין סין ובריטניה. נצחון הבריטים בקרבות וההסכמים שבאו בעקבותיהם הובילו לויתור של סין על הונג-קונג וחימה על 'חוזה נאנג'ינג' המשפיל, שמשמעם ויתור על טריטוריות סיניות.

המחצית הראשונה של המאה ה-20 היתה תקופה של כאוס מוחלט. אינטלקטואלים החלו לתור אחר פילוסופיה חדשה, במקומו של הקונפוציאניזם, בזמן שמנהיגים צבאיים שנותרו עוד מימי שושלת צ'ינג ניסו לסלק את המעצמות הזרות. הגואומינדאנג (KMT, המפלגה הלאומית) בהנהגתו של ד"ר סון יאט סן, ביססה את כוחה בדרום סין בעוד המפלגה הקומוניסטית הסינית (CPC) נוסדה בשנת 1921. בשנת 1931 פלשו היפנים למנצ'וריה ועד שנת 1939 כבר הספיקו להשתלט על מרבית סין. אחרי מלחמת העולם השנייה, ולאחר כניעתה של יפן, היתה נתונה סין בעיצומה של מלחמת אזרחים כוללת.

סין המודרנית: ב-1 באוקטובר 1949 הכריז **MAO DZE DONG** על ייסודה של 'הרפובליקה העממית של סין'. צ'יאנג קאי-שק, מנהיג הגואומינדאנג, נמלט עם כוחותיו לטאיוואן. ארה"ב המשיכה להכיר בצ'יאנג כשליט הלגיטימי של סין. הרפובליקה הסינית העממית החלה את ימיה כאומה פושטת רגל. 'הקפיצה הגדולה קדימה' של שנות ה-50, המהלך שנועד לשקם את כלכלת סין, נכשל בצורה קולוסאלית בשל היעדר תכנון וביצוע יעילים. במהפכת התרבות (1966-76) שמטרתה לקדם אידאולוגיה תכליתית האוניברסיטאות נסגרו, אינטלקטואלים נרצחו, מקדשים נותצו, וכל זכר לעברה הלא סוציאליסטי של סין נדון להחרבה עד ליסוד. מותו של מאו (1976) אפשר את עלייתו של **DENG XIAO PING** להנהגת המדינה ופתיח עידן של היפתחות לעולם ורפורמות. עם זאת המפלגה הקומוניסטית נשארה גורם העוצמה היחיד במערכת הפוליטית הסינית. השחיתות ברמות השונות, האינפלציה הגואה והדרישות ההולכות וגוברות לדמוקרטיה הביאו לתסיסה חברתית, שהגיעה לשיאה בהפגנות של שנת 1989 ולאירועי כיכר טיאן אן מן. מנהיגותו של **JIANG ZEMIN** (1989-2002) התוותה נתיב חדש המבוסס על צמיחה כלכלית תוך בקרה פוליטית הדוקה למניעת הישנות המחאה הציבורית.

ב- 2003, עם עלייתו של **HU JINTAO** לשלטון, הסתיימה למעשה תקופת שלטונו של ה"דור השלישי" והחלה תקופת ה"דור הרביעי" שלאחר המהפכה. בסתיו 2007, בקונגרס ה-17 של המפלגה, סומנו ראשי הדור החמישי להנהגה, האמורים לתפוס את מושכות השלטון ב-2012, ואשר צפויים להתמיד במאמץ לשמר את היציבות השלטונית תוך מחויבות להמשך תהליך הצמיחה. בניגוד למנהיגי דור המהפכה – מאו ודנג אחריו, שנהנו מיוקרה אישית ועוצמה אדירה, הן מתוקף אישיותם והן מתוקף מעמדם במפלגה – הרי שדורי ההנהגה השלישי והרביעי (מגיאנג ואילך) ביססו לגיטימציה שמקורה בתפקיד בו נושא המנהיג. כתוצאה, מאופין דור ההנהגה הנוכחי בפרגמטיות רבה ובקבלת החלטות מתוך שת"פ וקונצנזוס. בסיס הלגיטימציה של המשטר נשען כולו על המשך הצלחתן של הרפורמות הכלכליות והשיפור המתמיד ברמת החיים שנלווה אליהן.

עד כה, מזה כשלושה עשורים, מצליחה המפלגה הקומוניסטית לספק את הסחורה, בדמות של הצמיחה הכלכלית המהירה ביותר שנרשמה בהיסטוריה. סין נהנית מקצב צמיחה כמעט דמיוני של כ- 9% בשנה (בממוצע רב שנתי) בתקופה זו ואוכלוסייתה נהנת מרמת חיים גדלה והולכת. כפועל יוצא של הצמיחה הכלכלית, מבססת סין מחדש את מעמדה המרכזי בזירה הבינלאומית.

3. סין – פנים :

3.1 המפלגה והמדינה :

המערכת הפוליטית הסינית והעוצמה במסגרתה, נחלקת בין שלושה גופים: **המפלגה הקומוניסטית (CPC)** (הגוף החשוב ביותר והגורם האחראי על קבלת החלטות); **המדינה** (או הממשלה – הגוף המבצע), הפועלים כמנגנונים אדמיניסטרטיביים מקבילים ברמות השונות; **והצבא (PLA)**. בפועל המפלגה ניצבת מעל המדינה (הממשלה). מערכת השלטון בסין מורכבת מרבדים רבים, מצב המקשה לעקוב אחר תהליכי קבלת ההחלטות.

3.2 המפלגה הקומוניסטית - (CPC) COMMUNIST PARTY OF CHINA :

נוסדה ב-1 ביולי 1921 בשנגחאי. מאז נצחון הכוחות הקומוניסטים במלחמת האזרחים והקמת הרפובליקה העממית של סין ב-1 לאוקטובר 1949, **שולטת המפלגה באמצעות מוסדותיה במדינה ביד רמה והיא זו המכתיבה את המדיניות**. בכל פרובינציה ועיר בסין, הדמות הבכירה ביותר הוא מזכיר המפלגה, ובמובנים רבים מושל הפרובינציה וראש העיר, נושאי התפקיד השלטוני הרשמי, סרים למרותו. המפלגה מונה כיום כ-76 מליון חברים (6% מהאוכלוסייה). בראשה עומד המזכיר הכללי HU JINTAO. גופי המפלגה החשובים הם: קונגרס המפלגה (2217 חברים) הועד המרכזי (204 חברים + 167 מחליפים), הפוליטבורו (25 חברים) והגוף המצומצם והחשוב ביותר – **הועדה המתמדת (STANDING COMMITTEE) של הפוליטבורו - הגוף הפוליטי החזק ביותר בסין, בה יושבים תשעה חברים בלבד**.

3.3 HU JINTAO - מזכ"ל המפלגה/חבר פוליטבורו/יו"ר הועדה הצבאית/נשיא:

בקונגרס המפלגה הקומוניסטית ה-16 בנובמבר 2002 (המתקיים אחת ל-5 שנים) העביר מנהיג הדור השלישי, הנשיא JIANG ZEMIN, את שרביט ההנהגה ל-HU JINTAO המשמש מאז כמזכ"ל המפלגה ונשיא המדינה. בספטמבר 2004 מונה HU ליו"ר הועדה הצבאית ובכך השלים את השתלטותו על שלושת תפקידי ההנהגה במדינה. בקונגרס המפלגה ה-17 (אוקטובר 2007) פעל הנשיא לקבוע את יורשו ולהנציח את משנתו הכלכלית-חברתית. **מזכירי המפלגה של שנגחאי (XI JINPING) ושל ליאונינג (LI KEQIANG) הוקפצו לתוך הועדה המתמדת של הפוליטבורו**. במרץ 2008 מונה XI לתפקיד ס/נשיא ו-LI לתפקיד ס/רה"מ ובכך סומנו רשמית כיורשים המיועדים של HU ושל רה"מ WEN JIABAO. **משנתו הכלכלית-חברתית של הנשיא HU** מנסה למצוא איזון בין המשך קידום הצמיחה הכלכלית לבין שימור הסביבה והרגיעה החברתית, על רקע פערים חברתיים וקשיים כלכלים רבים הנובעים מהפיתוח המהיר של סין. המשנה נכללה בקונגרס ה-17 בחוקת המפלגה ובכך נקבע מעמדו ההיסטורי של HU לצד מנהיגי סין הקודמים. הצלחתו של HU להכניס את אנשי שלומו לפוליטבורו ולתפקידי המפתח בפרובינציות רבות, מבטיחה המשכיות בקידום מדיניות זו גם מעבר לקדנציה של הנשיא עצמו, הצפויה להסתיים ב-2012

עת "ייבחר" נשיאה הבא של סין. בסתיו 2009 קודמו מספר מזכירי מפלגה בפרובינציות (ילידי שנות ה-60) שכנראה סומנו כמנהיגות הדור השישי.

3.4 הפרלמנט:

קונגרס העם הלאומי (NATIONAL PEOPLE'S CONGRESS - NPC) הוא הגוף המחוקק, המתמנה ע"י המפלגה לתקופה של חמש שנים. הנשיא נבחר ע"י הפרלמנט. הפרלמנט מתכנס פעם בשנה בחודש מרץ וכולל כ-3000 נציגים הנבחרים על ידי פרלמנטים מקומיים ברחבי המדינה ומייצגים מגזרי אוכלוסיה שונים, פלגים שונים במפלגה, ארגונים לא מפלגתיים וצבא. הניהול השוטף נעשה ע"י הועדה המתמדת של הפרלמנט, המונה 159 חברים, בראשה עומד יו"ר הפרלמנט WU BANGGUO (מס' 3 בהיררכיה השלטונית) ולצידו 15 סגנים. בשנים האחרונות, במטרה להגביר את שלטון החוק במדינה, ניכר נסיון להסב את הפרלמנט, לפחות למראית עין, מ"חותמת גומי" לגוף מחוקק ממשי, המפקח על פעילות וביצועי הממשלה והמפלגה (כמו גם על ידי פיקוח של בית המשפט העליון והתביעה הכללית).

3.5 מועצת המדינה:

ה- STATE COUNCIL הינו הגוף הביצועי של המדינה ולמעשה הגוף העליון לניהול המדינה מתחת לפוליטבורו, שתחתיו פועלים כל משרדי הממשלה. המועצה אחראית בין השאר על ביצוע החוקה, החוקים וההחלטות של הפרלמנט, על ניהול ברמה הלאומית והנחיית המיניסטריונים השונים, על תכנון וביצוע תכניות לאומיות ועוד. בראש המועצה עומד ראש הממשלה, ותחתיו ארבעה סגנים וחמישה יועצי מדינה "STATE COUNCILLORS". אלה ממונים על הממשלה המונה 28 משרדים, בהם ועדות מדינה (STATE COMMISSIONS) להן מעמד גבוה יותר: הועדה למדע, טכנולוגיה ותעשיות ביטחוניות; הועדה לתכנון ופיתוח; הועדה לענייני מיעוטים; הועדה לתכנון המשפחה. במרץ 2008 הונהגה רפורמה מקיפה למדי במבנה הממשלה, שנועדה לייעל את עבודתה.

3.6 המועצה הפוליטית המייעצת:

גוף (CHINA'S PEOPLE'S POLITICAL CONSULTATIVE CONFERENCE CPPCC) - גוף מייעץ בן 2200 חברים נציגי המפלגה הקומוניסטית, "מפלגות" אחרות, ארגונים לא ממשלתיים, ארגונים עממיים ועוד. הועדה מתכנסת פעם בשנה, במקביל לכינוס הפרלמנט. בראש הועדה עומד JIA QINGLIN המשמש גם כחבר הועדה המתמדת של הפוליטבורו, ולו 31 סגנים. כוחו והשפעתו של ה-CPPCC מוגבלים מאוד.

3.7 תקשורת:

התקשורת בסין אינה חופשית במובן המקובל במערב. מאמרי פרשנות, במיוחד בתחומים המדיניים, מושתתים על הקו הסיני הרשמי. בשנים האחרונות פורחת התקשורת המסחרית, אך גם זו נצמדת בתכניה למסגרות הנקבעות ע"י השלטון. האינטרנט הופך עם הזמן לזירת תקשורת מרכזית ותוססת במיוחד,

ומשמש זירה להשמעת דעות בהן ניתן לאתר לפעמים אפילו נימה ביקורתית כלפי השלטון בעיקר מצד הציבור (NETIZENS), אם כי גם כאן פועל השלטון להבטיח שהשיח אינו חורג מגבולות המקובלים עליו. **סוגיית המזרח התיכון מעוררת עניין רב, ומקבלת נתח נרחב בתקשורת. בשנים האחרונות אנו עדים לשינוי מגמה, במסגרתה זוכה הזוית הישראלית לביטוי רחב והוגן יותר מבעבר גם אם ה"איזון הקדוש" עדיין תופס (יצוין גם, שבניגוד לעיתונאים המערביים, הסינים עדינים בהרבה, ובשאלותיהם לבכירים אורחים משתדלים להימנע מלהביך את בני-שיחם). יש תיאבון רב לסיפורים על ישראל עצמה, הישגיה הטכנולוגיים, וכדו', המביא לסיקור חיובי על המדינה. השגרירות פועלת באופן יזום להעצים תופעה זו.**

3.8 קהילה יהודית:

הקהילה היהודית בסין, המונה כיום בין 2000-1000 איש, כוללת בעיקר אנשי עסקים מערביים וישראלים בערים הגדולות, כמו גם סטודנטים, נציגי אל-על וצוותי השגרירות בבייג'ינג והקונסוליה בשנגחאי. קהילה יהודית היתה קיימת בסין בעיר קאיפנג מאז המאה התשיעית, אך כעבור כמה מאות שנים, דווקא לאור סובלנות הסינים כלפיהם, נטמעה באוכלוסייה המקומית ונעלמה. בתחילת המאה ה-20, עקב הימלטותם של יהודים רבים, בעיקר מרוסיה, החלה להתקיים קהילה יהודית גדולה בעיר הצפונית חרבין, שבשיאה מנתה כ-25,000 איש. ערב מלחמת העולם השנייה, נמלטו יהודים רבים מאירופה ומצאו מקלט בסין - רובם, 30,000, בעיר שנגחאי. הקהילות הללו חדלו בינתיים מלהתקיים ומרביתן עלו ארצה. הקהילות היהודיות הותירו אחריהן שרידי בתי-כנסת, בתי קברות ומוסדות אחרים. בשנים האחרונות הרחיבה תנועת חב"ד את פעילותה בסין וכיום מספקת שירותי דת וחינוך יהודי למאות יהודים בהונג-קונג, שנגחאי, בייג'ינג וג'ואננג'ו. בבייג'ינג פועלת גם קהילה רפורמית. הממשל המרכזי אינו מכיר ביהדות כדת רשמית במדינה, הן לאור העובדה שאין סינים יהודיים והן לאור גודלה המצומצם של הקהילה. אין בעמדה זו הבעת התייחסות עניינית לדת היהודית.

3.9 אולימפיאדה:

אולימפיאדת בייג'ינג (אוגוסט 2008) סיפקה לממשל המרכזי בסין הזדמנות להפגין כלפי העולם - כמו גם פנימה כלפי העם הסיני עצמו - את יכולותיה האדירות של המדינה. האירוח חסר התקלות לווה בגאווה ואחדות לאומית מרשימים ומבחינת השלטון בודאי נרשם כהצלחה כבירה. במסגרת הכנותיו למשחקים השקיע השלטון הסיני למעלה מ-40 מיליארד דולר בשיפור תשתיות התחבורה והאירוח של העיר, בניית אצטדיונים, שיפור בעיית זיהום האוויר הקשה, וכו'. גם אם לא מדובר בארוע מעצב של ממש, אירוח המשחקים תרם לתהליכי ההיפתחות של סין לעולם (ושל העולם לסין).

3.10 "אקספו שנחאי 2010":

סין מארחת את התערוכה במסגרת מאמציה התדמיתיים והכלכליים להצטרף לכוחות המובילים בתחום איכות הסביבה, עיור והסחר העולמי וסדר היום של התערוכה נקבע בהתאם. עד כה ביקרו בתערוכה קרוב ל-50 מיליון איש. הביתן הישראלי זוכה לכ-16,000 מבקרים ביום (2 מיליון! עד כה וכ-3 מיליון צפויים לבקר עד הסיום).

4. סין-כלכלה

4.1 נתונים כלכליים (מיליארדי \$, למעט ת"ג לנפש) :

תחזית 2011	רבעון 1 2010	נתוני 2009	נתוני 2008	אינדיקטור
1.346 מיליארד	1.339 מיליארד	1.335 מיליארד	1.329 מיליארד	אוכלוסיה
6,463 מיליארד \$	2.55 מיליארד \$ (מחצית הראשונה)	4,909 מיליארד \$	4,200 מיליארד \$	תמ"ג
\$8,170	N/A	\$6,764	\$6,184	תמ"ג לנפש PPP
8.3%	11.9%	8.6%	9%	צמיחה
?	2.9%	1.9%	6.2%	אינפלציה
1,652.9 מיליארד \$	316.1 מיליארד \$	1,203.8 מיליארד \$	1,434.6 מיליארד \$	ייצוא
1,482.8 מיליארד \$	301.6 מיליארד \$	954.3 מיליארד \$	1,073.9 מיליארד \$	ייבוא
170.1 מיליארד \$	14.5 מיליארד \$	249.5 מיליארד \$	360.7 מיליארד \$	מאזן מסחרי
?	23.4 מיליארד \$	90 מיליארד \$	92.3 מיליארד \$	השקעות זרות
\$3,324.1	N/A	2,425.9 מיליארד \$	1,953.3 מיליארד \$	רזרבות מט"ח
?6.55	6.83	6.83	6.84	שער חליפין

מקור: EIU

4.2 סין והמשבר הכלכלי העולמי:

המשבר הכלכלי העולמי השפיע קשות על כלכלת סין בכלל, ועל נתוני הסחר לשנת 2009 בפרט. עם זאת, לאור תכניות הממשלה להתמודד עם המשבר על ידי הזרמת חבילת הלוואות בשווי של כ-586 מיליארד דולר, אשר נוצלו לצורך הגברת הביקוש והצריכה הפנימית, תוך הגברת ההשקעה בתשתיות. הממשל המרכזי שם לעצמו למטרה לשמר את שיעור הצמיחה ולייצבה תוך הקטנת החשיפה לשווקים הבינלאומיים. פרט להגדלת ההוצאה הציבורית, הממשל הסיני עושה שימוש בכלים מוניטאריים ורגולטיביים: קיבוע מחירים, ניתוב השקעות על ידי קביעת הגבלים בנקאיים על הלוואות וייעול המערכות הבריורקרטיות בענפים מועדפים, וכן העברת תקציבים לרווחה ותשתיות באזורים מועדפים.

הכלכלה הסינית צמחה בכ-9.6 אחוז בשנת 2008, זו הפעם הראשונה מזה 10 שנים שהצמיחה ירדה מתחת ל-10 אחוז. לאחר האטה שנמשכה 5 רבעונים ברציפות, חלה תפנית ויעדי הצמיחה של 2009 הושגו – 8.6% שהם 0.7% מעבר למצופה. נתוני המחצית הראשונה של 2010 מלמדים על התחזקות מגמת הצמיחה לרמות של לפני המשבר העולמי.

התכנית הכלכלית הנוכחית מהווה חלק מתכנית החומש אשר מסתיימת ב-2011. עדכון תכנית זו בשנה האחרונה הגביר את החשש מפני היווצרות "בועות", במיוחד בתחום הפיננסי ובתחום הנדל"ן. כמו כן

נמצא המשק הסיני תחת לחץ בינ"ל להסיר את הצמדת המטבע המקומי לדולר. נושאים אלו עשויים להשפיע באופן שלילי על המשק בשנה הקרובה.

4.3 יעדים כלכליים מרכזיים :

- (המובססים על תכנית החומש ה-11 המכתיבה את מדיניות הממשל עד שנת 2011) :
- העלאת שיעור הצריכה המקומית (פרטית וציבורית) ועידוד התחרות בכל הענפים.
- הגדלת תרומתם של ענפי השירותים, החקלאות והייצור המתקדם לתמ"ג, על פני ענפי היצוא והתעשיות המזהמות.
- מתן דגש על שיפורים טכנולוגיים והפחתת הזיהום הסביבתי.
- הפחתת נפח היצוא במקביל לעידוד השקעות סיניות בסין ובחור"ל.

מהמידע המוגבל באשר לתכנית החומש ה-12 שתוצג בתחילת 2011 עולה כי הממשל יתמקד בחיזוק הצריכה המקומית וימשיך לקדם תהליכי העיור בהם הוא רואה מרכיב מרכזי בהנעת הכלכלה, תוך השקעת משאבים ביצירת חברה שוויונית יותר לעומת התקופה הנוכחית בה מתרחבים פערי ההכנסות בקצב מהיר ביותר.

4.4 רקע: רפורמות, צמיחה כלכלית ואתגרים לעתיד :

הרפורמות הכלכליות שהנהיג דנג סיאו פינג בתחילת שנות ה-80, הובילו את סין לפיתוח כלכלי מואץ ולצמיחה הכלכלית חסרת התקדים, לה אנו עדים עד היום. תחת רפורמות אלו, הוגדרה הכלכלה הסינית "כלכלת שוק סוציאליסטית": שילוב בין סוציאליזם (שליטת הממשל המרכזי על מרבית אמצעי היצור) וכלכלת שוק. הצמיחה נובעת ממספר גורמים, אך בעיקר מ**פתיחות כלכלית גוברת והולכת כלפי העולם בשנות התשעים והצטרפותה של סין לארגון הסחר העולמי בשנת 2001**, לאחר 15 שנות משא ומתן. **כיום הכלכלה הסינית הינה השלישית בגודלה בעולם** (אחרי ארה"ב ויפן). בתחזיות ארוכות הטווח באשר להמשך צמיחתה השאלה היא איננה "האם" אלא "מתי" תהפוך לכלכלה הגדולה בעולם. בעשור עד ל-2007 גדל קצב הצמיחה בעקביות בממוצע של למעלה מ-10 אחוז.

סין עדיין סובלת מ**בעיות רבות המסכנות את המשך התפתחותה ומציבות אתגרים רבים בפני הממשל הסיני**: צמצום הפערים בין אזורי החוף המפותחים לאזורי המרכז והמערב; שמירה על היציבות החברתית; שמירה על רמת התעסוקה ויצירת מקומות עבודה חדשים לנוכח הגירה פנימית בהיקפים לא מבוקרים ואבטלה גואה; העדר רשת בטחון סוציאלית, מחסור באנרגיה ובחומרי גלם וכן זיהום סביבתי כבד כתוצאה מהפיתוח המואץ, מערכת פיננסית חלשה, מערכת בנקאית לא יעילה ומערכת בורסאית שעדיין נמצאת בחיתוליה, כמו גם העדרו של ניסיון ניהולי. על כל אלה יש להוסיף את בעיית השחיתות הפוגעת בכל הרמות וחולשתה המבנית של שלטון החוק. **לעומת זאת, לכלכלת סין נקודות חוזק משמעותיות** - ביניהן רזרבות ענקיות; רמת השקעות חוץ גבוהה; רמות חסכון גבוהים; שליטה ממשלתית רבה, כולל במערכת הבנקאית, המקנה יכולת הכוונה והמרצה; שוק פנימי אדיר בהיקפו, וכו'. ההערכות הרווחות לפיכך הן כי **סין צפויה לצאת מחוזקת מהמשבר הכלכלי העולמי**.

5. סין – חוץ:

5.1 מדיניות חוץ - עקרונות:

מדיניות החוץ הסינית מיועדת לשימור עצמאותה, ריבונותה ושלמותה הטריטוריאלית של סין ולבניית סביבה בינ"ל נוחה לתהליכי הרפורמה, הפיתוח הכלכלי והמודרניזציה של המדינה. בסין המודרנית משתלבת מדיניות חוץ לאומית קלאסית זו עם ראייה אידיאולוגית הדוגלת הצהרתית בעקרונות של שלום ורעות, כיבוד ריבונות, אי-התערבות, מו"מ כדרך לפתרון סכסוכים ופיתוח לכל, כאשר האו"ם ושאר מסגרות מולטילטרליות נחשבים לכלים מרכזיים למימוש עקרונות אלה ובכלל לעיצוב מערכת בינ"ל של WIN-WIN. סין מתנגדת עקרונית למערכת בינ"ל חד-קוטבית (ולמעשה להגמוניה אמריקאית), אם כי מנגד נמנעת מיצירת גושים פוליטיים ו/או בריתות צבאיות נגדיות. רצונה של סין להבטיח סביבה נוחה להמשך פיתוחה מכתוב מדיניות עקבית לפיתוח ושימור מקורות ונתיבי אספקה של אנרגיה (דבר המכתוב בין היתר התקרבות למדינות ערב) וכן להבטיח המשך משיכת השקעות זרות ונטרול סכסוכים איזוריים שיש בהם בכדי לסכן את הנ"ל.

5.2 מדיניות חוץ - כללי:

בעוד שבעבר בטחונה של סין היה תלוי בעיקר באזור ההשפעה ובסביבתה המיידית-רגיונאלית, הרי שהיום בעולם הגלובאלי, הופך איזור ההשפעה אף הוא לגלובאלי. אם בעבר "אזורים בעלי חשיבות לסיין", דהיינו, כאלה שיכולים להוות איום עליה, היו כולם ממוקמים "בשכונה", הרי שהיום תכולתם הפכה לגלובאלית. שינוי זה הוביל לשינוי עמוק בתפיסת העולם הסינית, בתפיסת האיום שלה ולהגדרה מחודשת של מדיניות חוץ בעלת אוריינטציה גלובאלית. כניסתו של הנשיא HU לתפקיד ב-2003 נתנה למדיניות זו תנופה מחודשת, מגמה הממשיכה עד היום ואף התעצמה בצל המשבר הכלכלי העולמי. התעצמותה הכלכלית של סין מהווה מקור לדאגה עבור רבים. מצד שני, העניין המשותף של כל השחקנים הבינלאומיים המרכזיים ברגיעה ויציבות וביחסי מסחר תקינים ופוריים מכתוב גישה פרגמטית.

הרמוניה בניהול היחסים ומניעת סכסוכים בינלאומיים עומדים במרכז תפיסת מדיניות החוץ הסינית. סין מתנגדת עקרונית לשימוש בסנקציות ככלי מדיני. גישה זו, הבאה בין היתר למנוע לחץ והתערבות בענייניה היא (על רקע ביקורת מתמשכת עליה בנושא זכויות האדם), מובילה לפערים בזירה הבינ"ל בהתמודדות עם סוגיות בינלאומיות מרכזיות. לכך מתווסף הקו הסיני המסורתי, הדוגל בקידום זכויותיהן של המדינות המתפתחות לעומת מדינות המערב המפותחות. בסוגיית צפון קוריאה חל שינוי כשב-2009 תמכה סין בהטלת סנקציות כנגדה במסגרת החלטת מועבי"ט 1874, למרות התנגדות לכך בעבר. יחד עם זאת, סין מדגישה כי היא רואה במו"מ הדרך היחידה להביא לפתרון הסוגיה, ובהמשך לכך, מאז פברואר 2007, ממלאת סין תפקיד מרכזי בשיחות ה-6.

סין רואה בטאיוון חלק בלתי נפרד ממנה, במסגרת מדיניות של "סין אחת". מדיניות זו של "סין אחת" עומדת בניגוד לגישת טאיוון, לה הסכם הגנה עם ארה"ב, הדוגלת בעצמאות האי. סוגיה זו היא אולי

הרגישה ביחסי החוץ של סין בכלל ועם ארה"ב בפרט, בשל נפיצות הנושא והחשש מהידרדרות עד לכדי עימות צבאי. סין רגישה ביותר לנושא ועוקבת אחר כל מגע פוליטי של גורמים זרים עם שלטונות האי, תוך העלאת הנושא במגעים דיפלומטים באופן שוטף ותקיף. בחירתו של הנשיא MA ממפלגת ה-KMT המתונה יחסית בבחירות האחרונות במאי 2008 בטיוואן, הביאה לעידן חדש של "הפסקת אש דיפלומטית" ורגיעה בין סין לטאיוון, במסגרתו נפתח תהליך של הידוק קשרי הסחר, התיירות והתרבות בין שני הצדדים. הודעת ארה"ב בסוף ינואר 2010 על אספקת נשק לטאיוואן בשווי של 6.4 מיליארד דולר גררה תגובות קשות מצד סין, לרבות הקפאת הדיאלוג הצבאי עם ארה"ב ומסמנת נקודת שפל ביחסים.

5.3 מדיניות כלפי המזה"ת:

לסין קשרים מסורתיים קרובים עם מדינות ערב, דבר המכתיב בין היתר, את גישה המסורתית לסכסוך הישראלי-ערבי. לצד עניין גובר בסכסוך והכרה בחשיבות יחסים קרובים עם ישראל, **סין נמנעת מלהתערב בנושאים מדיניים.** עניינה זה נובע בעיקר משאיפתה של סין לסביבה עולמית יציבה ושקטה, אשר תאפשר את המשך הפיתוח הכלכלי המואץ שלה וכן הודות לאימוץ מדיניות אקטיבית בזירה הבינלאומית, שהסכסוך במזה"ת הוא אחד ממוקדיה. **באוקטובר 2009 נאם ר"מ סין WEN במזכירות הליע"ר בקהיר, אז חזר על עקרונותיה של סין לגבי יחסיה עם העולם הערבי וראייתה את תהליך השלום עם ישראל. בסוף שנת 2002 מונה שליח מיוחד למזה"ת ואף פורסמה תכנית חמש נקודות לפתרון הסכסוך, המאמצת את עקרונות "מפת הדרכים".** השליח הנוכחי, WU SIKE, שגריר סין לשעבר בסעודיה ובמצרים, מונה במרץ 2009 וקיים כשלושה ביקורים באזור מאז. **במלחמה בלבנון (קיץ 2006),** הביעה סין עמדה מאוזנת למדי והיתה שותפה מלאה לקבלת החלטה 1701 במועצת הבטחון של האו"ם כולל הגדלת השתתפותה בכוח יוניפייל מ-200 ל-1000 איש. במהלך המלחמה פגעו בישראל למעלה מ-300 רקטות מתוצרת סין, אשר הגיעו לידי חיזבאללה בעקיפין. במהלך הלחימה נהרג משקיף או"ם סיני מאש צה"ל בתקרית אל-חיאם. המתח הראשוני בעקבות התקרית הופג במהירות. תלותה של סין בנפט המיובא מן המפרץ (כ-50% מכלל יבוא הנפט הסיני) מציבה את המז"ת במקום גבוה בסדר היום הבינ"ל. הסחר ההדדי עם מדינות ערב הגיע לכדי 100 מיליארד דולר במהלך 2008 (4% מכלל הסחר הסיני עם מדינות העולם). גם קצב השקעות הישירות ההדדיות עולה והגיע לכדי מיליארד דולר ב-2007. היבוא הסיני מהמז"ת הנו רובו ככולו של נפט גולמי, כאשר סין רואה במדינות האזור שוק לייצוא בעל פוטנציאל כלכלי גדול שטרם הגיע למיצוי.

במהלך **מבצע "עופרת יצוקה" (12.08-1.09)** גילתה סין הבנה למניעים הישראליים, אך גינתה הפגיעה באוכלוסייה האזרחית בצד הפלשתיני והשימוש בכוח ליישוב סכסוכים. במהלך המבצע ביקר השליח המיוחד וקרא להפסקת אש על בסיס החלטת מועבי"ט 1860. בביקור זה הבהירה סין (הצהרתית ובסיוע קונקרטי של מליון דולר) שהכתובת הלגיטימית היחידה בצד הפלשתיני הוא אבו מאזן והרש"פ. במהלך המבצע זכתה ישראל להבנה ותמיכה ציבורית רחבה והיתה לה גישה חופשית לתקשורת לצורך הצגת עמדותיה. סין תרמה 2.2 מליון דולר לשיקום בתי ספר בעזה. סין תמכה בדוח ועדת הבדיקה של מועצת זכויות האדם (דוח גולדסטון) ובהחלטות האו"ם בנושא.

5.4 יחסים עם הפלסטינים

סין מצדדת בזכות העם הפלסטיני להגדרה עצמית. סין הכירה ב"פלסטין" כמדינה לאחר הכרזת העצמאות של ערפאת ב-1988 והיא אף מסייעת לפלסטינים לממן את "שגרירותם" בבייג'ינג. בדצמבר 1995 הוקמה הנציגות של סין בעזה, שעברה לרמאללה ב-2005. ביוני 2006, ארחה סין את הפורום הסינו-ערבי ועל אף מחאותינו התקיפות אפשרה את השתתפותו של מחמוד אזהר, שר החוץ מטעם החמאס. מאז לא התנהל מגע רשמי עם הארגון.

סין תומכת ביוזמה הערבית (2007). סין מכירה בלגיטימיות אבו מאזן ותומכת במאמציו המדיניים והכלכליים, אך מאיזך רואה בחמאס שחקן פוליטי פלשטיני לגיטימי וגורם שחייב להכלל בכל הסדר מדיני. סין הביעה תמיכתה במפגש אנאפוליס (11/07) באמצעות השתתפות שה"ח YANG JIECHI עצמו. השליח הסיני למז"ת WU SIKE השתתף במפגש התורמות בפריס (12/07) עת הבטיחה סין להעניק סיוע של כ-10 מ' דולר לפלשתינים. השליח הסיני פוקד את האזור אחת לכמה חודשים, ולאחרונה ביקר בארץ בעיצומם של אירועי המשט התורכי. סין תמכה אז בבדיקה "צודקת ושקופה" של האירועים, וקראה להסרת המצור מעל עזה. סין פרסמה לאחרונה הודעת תמיכה בפתיחת השיחות הישירות בין ישראל והפלסטינים. מחמוד עבאס ביקר בסין באפריל 2010 לרגל פתיחת תערוכת האקספו שנחאי ונפגש אז קצרות עם ההנהגה בהסינית.

5.5 היחסים עם איראן:

לסין יחסים קרובים עם איראן. הסחר בין שתי המדינות הינו למעלה מ-10 מיליארד דולר בשנה וחברות סיניות רבות משולבות בבנית תשתיות (רכבת תחתית, סלילת כבישים וכו') באיראן. סין מייבאת כ-11% אחוז מהנפט שלה מאירן (עליה של 8% לעומת 2009). בשנים האחרונות נחתמו מספר הסכמים בתחום הגז בשווי למעלה מ-70 מיליארד דולר, וכן הסכמים לפיתוח שדות נפט ובתי זיקוק זאת על אף הסנקציות במסגרת החלטות מועבי"ט (ראו להלן).

בהקשר הגרעיני שותפה סין למאמצי ה-EU3+3 ולעקרון מניעת הפרוליפרציה ומניעת נשק גרעיני בידי אירן. לצד זאת תומכת סין בזכות אירן לאנרגיה גרעינית לצרכי שלום. בדיוני הקבוצה נוקטת סין, לצד רוסיה, קו פשרני יחסית, המעדיף מו"מ על פני סנקציות לפתרון משבר הגרעין. סין תמכה בהחלטות 1737, 1747, 1803 ו-1835 ומיישמת אותן, אך נרתעת מנקיטת צעדים - במסגרת מועבי"ט ובהקשר הביטורלי - העלולים להבנתה לפגוע ביחסי מסחר לגיטימיים או להסלים את העימות מול אירן לכדי שימוש בכוח. סין תמכה בהחלטה התקיפה של מועצת הנגידים של סבא"א בסוף נובמבר 2009 כנגד איראן, ובהחלטת הסנקציות 1929 ביוני 2010.

6. ישראל-סין:

6.1. כללי:

כבר בינואר 1950 הכירה ישראל בסין העממית ובכך היתה למדינה הלא-קומוניסטית ה-7 לעשות כן, והראשונה במזרח התיכון. **יחסים דיפלומטים כוננו בין ישראל וסין בינואר 1992**. כינון היחסים איפשר בניית שיתוף פעולה במגוון תחומים, ובראשם טכנולוגיות מתקדמות וחקלאות. היחסים מתפתחים בקצב מרשים, גם אם הינם עוד רחוקים ממיצוי הפוטנציאל האדיר הגלום בהם. **בסין הערכה רבה להישגיה של ישראל ובמיוחד בתחומי הטכנולוגיה המתקדמת והסינים מדברים בהערצה רבה על תרומת היהודים לתרבות ולמדע בעולם. היחסים המדיניים התקררו בקיץ 2000 בעקבות פרשת הפלקון ופרוץ האינתיפאדה השניה**. בעיית הפלקון נפתרה רשמית עם ביקור שר החוץ פרס וחתימת ההסכם לסיום הפרשה במרץ 2002 ומעשית עם עליית "הדור הרביעי" לשלטון בסין במרץ 2003. עם זאת, **הפרשה פגעה בקסם שאפיין את היחסים לפני כן**. בתחילת 2004 פרץ משבר נוסף – משבר ה"הרפי" – בעקבות הדרישה האמריקאית מישראל לחזור בה מהכוונה לשפץ מזל"טים שסופקו לסין בעבר. הנושא אמנם ירד מסדר היום, אך יחד עם משבר הפלקון השאיר את חותמו בכל הנוגע לרמת האינטימיות של היחסים. **כיום, עיקר השת"פ הביטורלי מתבצע בתחומי החקלאות והפיתוח, המדע, התרבות והתקשורת. במקביל מתנהל דיאלוג מדיני פורה. למדינת ישראל ארבע נציגויות במרחב הסיני** – השגרירות בבייג'ינג (נפתחה בינואר 1992), הקונסוליה בשנגחאי (ספטמבר 1994), והקונסוליה בגואנגג'ו (נפתחה במרץ 2009). בנוסף ישנה קונסוליה בהונג קונג (שמילאה תפקיד מרכזי במבצע כינון היחסים בשלהי שנות ה-80 ותחילת שנות ה-90).

6.2. ביקורים הדדיים:

כינון היחסים ב-1992 יצר גל של ביקורים רשמיים הדדים (כולל שלושה נשיאי ישראל (92, '99 ו-03) ושלושה ראשי ממשלה (רבין ב-93, נתניהו ב-97 ואולמרט ב-07)), וביקור נשיא סין בישראל בשנת 2000. בשנת 2007, מלבד רה"מ, שביקר בינואר, ביקרו בסין ס/רה"מ ושר התחבורה מופו (3/07), ס/יו"ר הכנסת ווהבה (9/07) וס/רה"מ ושה"ח לבני (10/07). בינואר 2008 ביקר בסין ס/רה"מ ושר התמ"ת אלי ישי. הנשיא פרס ביקר בסין באוגוסט 2008 והשתתף בפתיחת אולימפיאדת בייג'ינג. שרים אשר ביקרו במהלך 2010 בסין (מרבייתם ביקרו גם או רק בתערוכת שנחאי אקספו): השר לעניינים אסטרטגיים משה (בוגי) יעלון, שר הרווחה יצחק הרצוג, שר האוצר יובל שטייניץ, השר להגנת הסביבה גלעד ארדן, שר התיירות סטס מסז'ניקוב, שר התשתיות עוזי לנדאו.

לאחר מות ערפאת "נפתרה" הבעיה שמנעה ביקורי אח"מים סינים בארץ מאז פרוץ האלימות הפלשתינית בספטמבר 2000. בדצמבר 2004 הגיע לביקור בארץ הממונה על יחסי החוץ במועצת המדינה – ביקור אשר סימל את חידוש ביקורי בכירים בישראל. אחריו אכן הגיע לארץ גם שר החוץ Li (יוני 2005) והשר לענייני חוץ של המפלגה Wang (אוגוסט 2005). בנובמבר 2006 ביקר בארץ Liu Qi, חבר הפוליטבירו ומזכיר המפלגה של בייג'ינג ונשיא הוועדה המארגנת של האולימפיאדה – הביקור הבכיר ביותר בארץ מאז הנשיא גיאנג ב-2000. בדצמבר 2008 ביקר חבר הפוליטבורו LIU YUNSHAN ונפגש עם שלושת המועמדים

לראשות הממשלה בבחירות 2009 (נתניהו, לבני וברק). סין ציינה את מלאת 60 שנה להקמתה בשרשרת מופעי תרבות מרהיבים וחגיגיים תחת הכותרת EXPERIENCE CHINA שהתקיימו בישראל. במרץ 2010 ביקר בישראל סגן ראש הממשלה HUI LIANGYU, נפגש עם נשיא המדינה וחתם על הסכמי שיתוף פעולה בתחום החקלאות. במאי חתם סגן שר האוצר הסיני על הסכם שת"פ במחקר ופיתוח עם שר התמ"ת בינימין בן אליעזר, הסכם המעמיד פלטפורמה משמעותית לקידום שיתוף הפעולה הטכנולוגי מסחרי בין המדינות.

6.3. יחסים כלכליים-מסחריים:

בעת כינון היחסים הדיפלומטיים ב-1992 המסחר הכולל בין סין לישראל עמד על כ-50 מיליון דולר בלבד. בשנת 2001 עבר היקף המסחר הכולל את מחסום המיליארד דולר. **בשנת 2009 הגיע המסחר הכולל בין סין וישראל ל-4.55 מיליארד דולר (כולל יהלומים). נתוני המחצית הראשונה של 2010 מצביעים על עליה ניכרת בהיקף היצוא – כ-3.5 מיליארד \$.**

סין הפכה להיות **שותפת סחר מובילה של ישראל במזרח הרחוק**. הפעילות המסחרית הישראלית בסין גדלה בהתמדה וכך גם מספר החברות הישראליות והמייזמים המשותפים ובעלות ישראלית מלאה בסין. מידי שנה מתקיימות משלחות של חברות ישראליות במגוון תחומים, שמטרתן לחשוף את אותן החברות לשוק המקומי וללקוחות פוטנציאליים, דוגמת המשלחת שהוביל ב-2004 שר התעשייה והמסחר דאז, אהוד אולמרט - משלחת רשמית בהשתתפות עשרות אנשי עסקים וחברות ישראליות במטרה לקדם את קשרי המסחר בין המדינות ולבחון אפשרויות לשיתוף פעולה. מאז התקיימו משלחות לסצ'ואן, ציונג'ינג, יונאן, גואנגדונג, חאינאן, חיילונג'יאנג ועוד. בשנת 2009 השיק משרד התמ"ת בשיתוף עם מכון היצוא הישראלי את תוכנית "שב"ט" לקידום היצוא הישראלי ביעדים נבחרים, ביניהם סין. התוכנית נועדה לסייע לחברות ישראליות לחדור ולהרחיב את פעילותן בשוק הסיני בסקטורים הבאים: תקשורת, אלקטרוניקה, רכב ומים. במסגרת התוכנית ביקרו כחמש משלחות עסקיות ישראליות באזורים שונים ברחבי סין. הפעילות הכלכלית של ישראל בסין מתרחבת, כאשר במהלך 2006 נפתח משרד אינטרסים ישראלי בעיר דליאן שבצפון מזרח המדינה ובינואר 2008 נחנך משרד אינטרסים ישראלי בעיר שנז'ן שבפרובינציית גואנגדונג עם ביקור ס'רה"מ ושר התמ"ת אלי ישי (מלווה במשלחת רשמית ומשלחת עסקית). משרד אינטרסים נוסף נפתח בצ'נדגו, בירת סצ'ואן בקיץ 2009.

בשנת 2008, גדל היקף הסחר הבינלאומי ב-23% מנתוני 2007. על רקע המשבר הכלכלי בשווקים הבינלאומיים, בשנת 2009 הצטמצם היקף הסחר הבינלאומי ב-17% מנתוני 2008 והגיע לכ-4.56 מיליארד דולר (כולל יהלומים). הגרעון המסחרי הצטמצם בכ-16% ועמד על 2.47 מיליארד דולר. היצוא הסתכם בכ-1.04 מיליארד דולר והיבוא הסתכם בכ-3.52 מיליארד דולר. בשנת 2010 חל גידול משמעותי בהיקף הסחר, אשר הסתכם בלמעלה מ-2.5 מיליארד דולר לחמשת החודשים הראשונים (ינואר-מאי 2010), גידול של 53% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. הגרעון המסחרי בתקופה זו עמד על 1.05 מיליארד דולר.

היצוא לסין מורכב ברובו ממוצרים מתקדמים מענפי האלקטרוניקה, התקשורת, מכונות וציוד, מוצרי תעשיות כימיות, יהלומים וציוד רפואי. בשנת 2009 נרשמה ירידה של כ- 4.0% ביצוא מכונות, ציוד חשמלי, מוצרי תקשורת והיי-טק, ירידה של 64.8% ביצוא מוצרים כימיים וירידה של 15.5% ביצוא ציוד רפואי. הענפים הבאים רשמו עלייה בייצוא: פלסטיק ומוצריו (20.6%), תכשירי מזון ומשקאות (50.7%) וטקסטיל ומוצריו (46.4%). בחודשים ינואר-מאי 2010, הסתכם היצוא ב-0.73 מילארד דולר, ורשם עלייה של 131% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. היצוא ללא יהלומים הסתכם ב-0.6 מילארד דולר. הגידול ביצוא בא לידי ביטוי בכל הענפים, כאשר גידול חד נרשם ביצוא מוצרי תעשיות כימיות (333%), מכונות וציוד חשמלי (108%) ומכשור אופטי וציוד רפואי (57.5%).

היבוא מסין לישראל גדל בעשרות אחוזים מדי שנה, והגיע במהלך 2009 לסכום כולל של כ- 3.52 מיליארד דולר, ירידה שנתית של 17%. היבוא מסין מורכב בעיקר ממכשירים ומוצרי אלקטרוניקה (28% ממכלל היבוא), טקסטיל ביגוד והנעלה (14%), מוצרי תעשיות כימיות (21%) ומתכות ופריטים מהן (9%). בשנת 2009 נרשמה ירידה בכל ענפי הייבוא העיקריים: יבוא מוצרים כימיים ירד ב-42%, ייבוא מתכות ירד ב-40%, יבוא מכשירים ומוצרי אלקטרוניקה וייבוא טקסטיל ירדו בכ-9%. עלייה נרשמה בהיקף ייבוא נייר, קרטון ומוצריו (5.7%) ובייבוא פנינים, אבנים ומתכות יקרות (160%). בחודשים ינואר-מאי 2010 צמח היקף היבוא בכ-35% והסתכם ב-1.7 מילארד דולר. עלייה חדה נרשמה ביבוא מתכות (69%), מכונות וציוד חשמלי (49%) ופריטים מיוצרים שונים (36%).

הסכמים כלכליים אשר נחתמו בין שתי המדינות:

הסכם סחר (מתן מעמד של MFN לישראל) - 1992

הסכם להכרה הדדית לאישורי תקינה - מרץ 1994

הסכם ספנות - מרץ 1994

הסכם תעופה - מרץ 1994

הסכם כפל מס - אפריל 1995

הסכם לעידוד ואבטחת השקעות - אפריל 1995

הסכם מו"פ - 2000

הסכם לשת"פ פיננסי ("הפרוטוקול הפיננסי") - אפריל 1995 (הסכם המשך נחתם בין הצדדים בנוב' 2004 והסכם המשך נוסף נחתם ב מאי 2010).

הסכם תיירות (ADS) - אוקטובר 2007

הסכם מו"פ עם פרובינציית ג'יאנגסו - ספטמבר 2008

הסכם מו"פ בין משרד התמי"ת ומשרד המדע והטכנולוגיה הסיני לקידום מו"פ תעשייתי - מאי 2010

6.4. סיוע בעקבות רעש האדמה בסיצ'ואן

ישראל העניקה לסין סיוע בשווי 3 מליון דולר בעקבות רעש האדמה שפקד את פרובינציית סיצ'ואן ב-12 במאי 2008. הסיוע, שהתאפשר תודות לתרומותיהם של החברה לישראל וקרן היסוד כמו גם צה"ל, הורכב מציוד רפואי, אוהלים, סמיכות, מערכות לטיהור מים, תרופות ומצרכים חיוניים אחרים והגיע בשני

מטוסי קרגו חכורים, שנחתו בצ'נגדו, בירת הפרובינציה. הצעותיה של ישראל לשיגור צוות חילוץ והצלה ובית חולים שדה לא התקבלו ע"י הצד הסיני. הצעה דומה הועברה לאחר רעידת האדמה ב-QINGHAI ב-14/4, וגם במקרה זה לא התבקשה ישראל לסייע.

6.5 מש"ב וחקלאות

חקלאות והטכנולוגיה הישראלית יש מוניטין חיובי ביותר בסין. החברות הישראליות הן בין פורצות הדרך בתחומים מרכזיים כמו: שיטות השקיה ודישון, זרעי איכות, טכנולוגיות לייצור חלב וכו'.

המרכז לשיתוף פעולה בינלאומי של משרד החוץ (מש"ב) פעיל בסין מאז כינון היחסים ומהווה מוקד עניין ואחת מהפעילויות המרכזיות של השגרירות מתוך מטרה כפולה של קידום הייצוא הישראלי והעלאת קרנה של ישראל בסין. במסגרת זו הקימה ישראל שלוש חוות הדגמה והדכה חקלאיות:

א. חוות הדגמה לירקות ופרחים:

הוקמה ב-1993 והדגימה חקלאות מתקדמת באמצעות חממות מודרניות, שיטות השקיה ודישון חדשניות, שימוש בזרעים וזנים איכותיים. חווה זו, הראשונה מסוגה בסין, הייתה "אבן שואבת" למבקרים (למעלה מ-20,000 מבקרים מכל רחבי סין ומכל שדרות השלטון). בקיץ 2003 הועברה החווה לידיים סיניות.

ב. חוות הדגמה בקר לחלב:

מאז 2001 פועלת רפת ההדגמה לבקר לחלב. סין נמצאת כיום בתנופת פיתוח משק החלב. חוות ההדגמה הגיעה להישגים מצוינים, כאשר תנובת החלב הממוצעת לפרה בשנת 2006 היא 10,200 ק"ג, תנובה שיא בסין. מומחה מש"ב קיבל בגין הישגי החווה אות כבוד הניתן למומחים נבחרים מחו"ל בגין הישגיהם בקידום הכלכלה הסינית. רפת ההדגמה והישגיה המקצועיים מסייעים לשיפור תדמיתה והרמת קרנה של מדינת ישראל בסין כארץ בעלת טכנולוגיה מתקדמת.

ג. מרכז הדרכה וייצור לחקלאות באזורים יבשים – בפרובינציית שינג'יאנג:

בשתי"פ עם משרד החקלאות בפרובינציה הופעל במשך 3 שנים מרכז הדגמה והדרכה חקלאי הכולל: גידולים שונים בטכנולוגיות מתקדמות, שיטות השקיה ודישון, ניסיונות שדה והכשרת כוח אדם מקומי. שינג'יאנג היא פרובינציה אוטונומית שלמעלה ממחצית מאוכלוסייתה היא אוייגורית (מוסלמים). הפרובינציה נמצאת בחלק המערבי של סין ונכללת במסגרת הקדימויות הלאומיות של סין. הפרוייקט היווה "חלון ראווה" מוצלח לטכנולוגיה וידע ישראלי ומשך מבקרים רבים (כ-20,000 מבקרים). בספטמבר 2006 הוענק ליגאל כהן, מומחה מש"ב המנהל את הפרוייקט, אות הצטיינות "הר השמיים" מטעם מושל הפרובינציה. בפברואר 2007 הוענק לכהן אות הצטיינות אזורי על תרומת הפרוייקט והמומחה לפיתוח האזורי. באוקטובר 2007 בטקס הנוכחות נשיא סין, הוענק לכהן "פרס הידידות" – אות ההוקרה היוקרתית ביותר שמעניקה ממ' סין למומחים זרים. הפרוייקט הועבר לידיים סיניות בסוף 2008.

מלבד פרויקטים אלה, מקיים מש"ב פעילויות מגוונות – קורסים ניידים וסמינרים מקצועיים, תכניות הכשרה באמצעות שיגור מומחים מישראל, שיגור משתלמים לישראל (בין 2006-2008 – השתלמו בארץ כ-300 סינים), שתי"פ ייחודי עם האוניברסיטה החקלאית של סין. במסגרת פעילויות אלה, נחשפים אלפי

בעלי מקצוע סינים למומחיות ולתעשיות הישראליות הרלבנטיות ונבנה מערך שלם של חשיפה הדדית ושיתוף פעולה.

6.6 קשרי מדע ואקדמיה

בפברואר 1993 נחתמה **האמנה לשיתוף פעולה מדעי** בין ממשלות סין וישראל בין משרד המדע, התרבות והספורט בארץ לבין משרד המדע והטכנולוגיה של סין. כצעד ראשון למימוש האמנה הוחלט על חילופי מדענים – חילופים שהופסקו בשנים האחרונות, בין היתר בשל התרחבות השתי"פ הישיר בין מוסדות להשכלה גבוהה בשתי המדינות. במסגרת האמנה גם אורגנו חמישה כינוסים בתחומי הלוויינים; טיהור ושימור מקורות מים והתפלה; לייזרים ואופטיקה לא-ליניארית; הלב, כלי דם, ומערכות עזר מלאכותיות; ו- "Telemedicine and Telesensors".

בעקבות ביקור שר החוץ דאז פרס בסין במאי 1993 הוחלט על הקמת **קרן דו-לאומית למחקרים**. התקציב שאושר לקרן בתחילה היה 1.1 מיליון דולר מכל צד. ב-1994 הוגדלה הקרן ע"י כל צד בסך 2.5 מיליון דולר. הקול-קורא הראשון להגשת הצעות מחקר במסגרת הקרן הדו-לאומית סין-ישראל פורסם ב-1996. תחומי העדיפות שנקבעו: חומרים מתקדמים וביוטכנולוגיה חקלאית. מחזור שני להצעות מחקר פורסם בינואר 1999, וכלל שני תחומים: הנדסה ביו-רפואית וניהול משאבי מים. הקול הקורא של המחזור השלישי של פרויקטים פורסם במאי 2000. נבחרו 3 פרויקטים בתחומי הנדסה ביו-רפואית ו-3 פרויקטים בניהול משאבי מים. מחזור רביעי החל ב-2004 בתחום החומרים.

לקראת סוף 2007 נחתם **הסכם שת"פ בין הקרן הלאומית הישראלית למדע ובין הקרן הלאומית הסינית למדעי החיים**. במסגרת זו מתקיימים ביקורים שנתיים וחילופים מדעיים במגוון תחומים.

קשרי האקדמיה בין ישראל וסין החלו נרקמים עוד טרם כינון היחסים הדיפלומטים בין המדינות. קשרים ראשוניים אלו היו בעיקר קשרים על בסיס אישי ומקצועי בין החוקרים עצמם, שפעלו על פי רב כאנשי מחקר ולא כנציגי מוסדות אקדמיים. כיום ניתן למצוא שיתופי פעולה רבים בין אוניברסיטאות, בין מכוני מחקר ובין אקדמיות למדעים בכל התחומים: תוכניות שת"פ קיימות בין כל האוניברסיטאות בארץ ואוניברסיטאות בסין, האוניברסיטה העברית עם אוניברסיטת בייג'ינג, הטכניון עם אוניברסיטת צ'ינגחואה, אוניברסיטת חיפה עם אוניברסיטאות קונמינג וצ'ינגדאו, אוניברסיטת ת"א עם אוניברסיטת התקשורת של סין, וכו'.

בסין כל שנה לומדים כמה עשרות סטודנטים ישראלים בעוד בארץ לומדים מספר מאות סטודנטים סינים. מרבית הסטודנטים הסינים הנם תלמידי מחקר מתקדמים (מרצים, פוסט-דוקטורנט, דוקטורנט, מוסמך) הבאים לשנת התמחות או ללמוד מדעים מדויקים, רוח וחברה (בסדר הנ"ל), הסטודנטים הישראלים הנם ע"פ רב בעלי תואר בוגר המגיעים בכדי ללמוד מדעי הרוח (שפה ותרבות סינית) רפואה סינית, מדעי החברה (יחב"ל, כלכלה וסוציולוגיה) ומדעים מדויקים (מחשבים ומתמטיקה).

השגרירות פועלת לאתר ולסייע לסטודנטים סינים להגיע לישראל לשנת לימודים ומחקר אקדמי. כן מעניקים לאוניברסיטאות ספריות יסוד על ישראל; עורכים הרצאות באוניברסיטאות ובמכוני המחקר; מציגים באוניברסיטאות תערוכות הסברה; יוזמים מפגשי אינטלקטואלים ואנשי-רוח ופעולות נוספות. בנוסף, תומכת השגרירות ומסייעת לשלוש תוכניות ללימוד השפה העברית והתרבות הישראלית/יהודית, הפועלות באוניברסיטאות המובילות בבייג'ינג, באספקת ספרי ועזרי לימוד, מתן מלגות ושתדלנות בקרב משרד החינוך המקומי לטובת הכיתות.

במסגרת מש"ב מתקיימים קשרי מדע בין אוניברסיטאות בארץ ובסין. קשרים אלו מתבססים על הסכמים פרטניים שנחתמו בין אוניברסיטאות/מכוני מחקר ישראלים לבין אוניברסיטאות בסין כמפורט להלן:

1. תוכנית לשתי"פ בין מינהל המחקר החקלאי לבין האקדמיה הסינית למדעי החקלאות.
2. הסכם לשתי"פ בין המכון לחקר המדבר בשדה-בוקר לבין המכון לחקר המדבר בשינג'יאנג.
3. הסכם בין המכוני למחקר שימושי באוניברסיטת בן-גוריון לבין המכון לחקר המדבר גנסו.
4. הסכם לשתי"פ בין הפקולטה לחקלאות ברחובות לבין האוניברסיטה החקלאית בבייג'ינג.
5. הסכם לשתי"פ בין משרד האנרגיה והתשתית לבין המכון הסייסמולוגי בסין.
6. הסכם בין אוניברסיטת בר-אילן וה - CSC בסין לתוכנית לפוסט דוקטורנטים בתרומה של ארה"ב.

6.7 קשרי תרבות

בעשור האחרון עובר עולם התרבות הסיני שינוי מהותי הבא לידי ביטוי הן בהיפתחות גדלה והולכת לתרבות בינ"ל והן במעבר מהכוונה ממשלתית לשיטה מסחרית בעיקרה (גם אם כל פעילות תרבות זקוקה עדיין לאישורו של הממשל המרכזי), בה היוזמה היא בידי אמרגנים וגופים פרטיים, ולא השלטון. קהל צרכני התרבות הבינ"ל הסיני, נוטה עדיין להעדיף את המפורסם והגדול על פני החדש והלא מוכר. על רקע זה, פועלת השגרירות להביא לסין תרבות ישראלית ידועה ומפורסמת כמו גם לחשוף את החדש המחדש והלא מוכר מתוך עולם התרבות העכשווי הישראלי.

בשנים האחרונות הגיעו לסין אמנים והרכבים ישראלים מכל הסוגים - הפילהרמונית הישראלית בניצוחו של זובין מהטה; תיאטרון הקאמרי ("אשכבה"); גילה אלמגור ופסטיבל קולנוע ישראלי; הסופרים עמוס עוז, יהודית קציר, סביון ליברכט ורבים אחרים; להקת המחול המודרני "קמע"; המעצב, חתן פרס ישראל, דן רזינגר; הזמרים דוד ד'אור וקרן הדר; שלישיית אדלר; החלילן יוסי ארנהיים ואמן הגיטרה האתני יובל אביטל; ציורים, צילומים, פסלים, גזרי נייר, מיצגים וכו' וכו'. במהלך 2009 אמורים להגיע, בין היתר, להקת ישראדיקסי, פרק-דו, דוד ד'אור, התיאטרון השחור, ועוד רבים.

יצוין כי **סין פועלת במקביל להגביר את החשיפה בישראל לתרבות הסינית**. ב-2007 פתחה להקת אקרובטיקה סינית את פסטיבל ישראל ובאוקטובר 2009 מתוכנן חודש תרבות סינית בישראל, שישלב מופעים מרהיבים, תערוכות, וכו'.

6.8 הסכמי ערים תאומות

אשקלון - שיניאנג	חיפה- שנגחאי
קרית מוצקין - קאייפנג	קרית גת – נאניאנג
ראשון לציון – טיאנגיין	רחובות – פויאנג
יוקנעם עלית – מיאניאנג	קרית מלאכי – גרמו
נשר – בוג'י	נס ציונה - צ'ינגדאו
	גבעתיים - חארבין
	בית שמש - האנגג'ו
	רמת גן - שניאנג